namaza niyyet nasıl yapılır?

ebu umeyr bin muhammed et-turki

kitab ve sünnete davet

بسم الله الرحمن الرحيم

NAMAZA NİYYET NASIL YAPILIR?

derleyen

Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

KİTAB VE SÜNNETE DAVET YAYINLARI
1436

NAMAZA
NİYYET
NASIL YAPILIR?

derleyen

Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

tashih

Ebu Turab bin AbdurRahman es-Sivasi

irtibat:
kitabvesunnet@gmail.com

YAYIN HAKKI İSLAM ÜMMETİNE VAKIFTIR, DİLEYEN ÇOĞALTABİLİR

بسم الله الرحمن الرحيم

Muhakkak ki hamd Allah'adır. O'na hamdederiz ve O'ndan yardım dileriz ve O'ndan mağfiret dileriz. Ve nefislerimizin şerlerinden ve kötü amellerimizden Allah'a sığınırız. Allah kime hidayet ederse onu saptıracak yoktur ve kimi de saptırırsa ona hidayet edecek yoktur. Ve Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet ederim. O, tektir ve ortağı yoktur. Ve Muhammed'in O'nun kulu ve resûlu olduğuna şehadet ederim.

"Ey iman edenler! Allah'a karşı hak takvayla takva sahibi olun ve siz, Müslümanlar olmadan ölmeyin."[1]

" Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan eşini yaratıp ve ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar yayan Rabbinize karşı takva sahibi olun. Ve O'nunla birbirinizden istekte bulunduğunuz Allah'a karşı takva sahibi olun ve akrabalık (bağlarını koparmaktan sakının)**. Muhakkak ki Allah, sizin üzerinizde murakıbtır."**[2]

[1] Âl-i İmran Suresi, 102. ayet

[2] Nisa Suresi, 1. ayet

"Ey iman edenler! Allah'a karşı takva sahibi olun ve doğru söz söyleyin. Sizin için amellerinizi islah etsin ve sizin için günahlarınızı mağfiret buyursun. Ve kim Allah'a ve Resûlu'ne itaat ederse, gerçekten (o) **azîm başarıyla başarıya ulaşmıştır."**[3,4]

Emmâ ba'du: Muhakkak ki sözün en doğrusu Allah'ın kitabıdır ve yolların en güzeli de Muhammed (صلى الله عليه وسلم)'in yoludur ve işlerin en şerlisi muhdes olanlardır ve her muhdes bid'attır ve her bid'at dalâlettir ve her dalâlet de ateştedir. Ve ba'du:

Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم) şöyle buyurmuştur:

"Ameller niyetlere göredir..."[5]

İslam Alimleri: "Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'den nakledilenler arasında, ahkam bakımından bundan daha câmi, mana itibariyle daha zengin, hasıl ettiği faydaları daha çok olan bir başka hadis mevcut değildir" demişlerdir.

[3] Ahzab Suresi, 70.-71. ayet

[4] Sözümüze Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'den sahih olarak rivayet edilen hacet hutbesi ile başladık. Ebu Davud (2118), Tirmizi (1105) ve İbni Mace (1892)'de tahric edilmiştir. Senedi sahihtir.

[5] Sahih bir hadistir. Buhari, Muslim ve diğerleri tahric etmiştir.

Bir çok alim, eserlerine hep bu hadis ile başlayagelmişlerdir. Selef'ten[6] AbdurRahman bin Mehdi (رحمه الله) şöyle demiştir:

"Bir kitap hazırlamak isteyen kimse, bu hadis ile başlasın."

İmam Şevkani (رحمه الله) şöyle demiştir:

"Bu hadis, İslam'ın kaidelerinden birisidir. O kadar ki, bu hadîsin ilmin üçte biri olduğu söylenmiştir."

---

[6] "Selef sözcüğünün tarifi:

1.Lügatte "Selef": Selef, takdim ettiğin/Senden önce geçen/Senden önce gelen her şey seleftir. Bu fiil "selefe-yeslufu-sulûfen (سلف-يسلف-سلوفا)" şeklinde gelir. İbni Faris diyor ki: "'Sin, lam, fâ' önce gelmek, geçmek anlamlarına delâlet eden bir köktür. Buna göre de 'Selef', eskiden yaşayanlardır. Süllâf kavim: Önceden yaşamış kavim demektir."

2.İstılahta "Selef": Onlar Sahabe (رضي الله عنهم), onlara ihsan ile tâbi olanlar, Sahabe (رضي الله عنهم)'un anlayışı üzere Kur'ân ve Sünnet'e temessük edenlerdir. O halde İslam ümmetinin Selef'i, Nebî (صلى الله عليه وسلم)'in sahabileridir. Âlimler, Selef sözcüğünün ıstılahını ilimde, akîdede, ibadette, amelde ve davette, Resûl (صلى الله عليه وسلم) ve Ashab'ının menheci üzere olanlara ıtlak ederler. Kim böyle olursa, işte o, "Selefî Menhec" üzere olandır.

Özetle; Selef kavramının zamansal olarak delalet ettiği şey Sahabe (رضي الله عنهم), Tabiîn ve Tebe-i Tabiîn olmak üzere faziletli asırlardır. Bu sözcüğün kavramsal olarak delalet ettiği şey ile ise ilimde, akîdede, ibadette, amelde ve davette, zaman olarak sonradan gelseler bile, onlara tâbi olanlardır." Bknz.: Yayınlarımızdan "Bid'atların Tenkidinde ve Bid'at Ehlini Davette Selef Menheci", Hammud bin Cabir bin Mübarek el-Hârisî

Yine (رحمه الله) şöyle demiştir:

"Bu hadis, müfred olmakla birlikte, onun için müstakil bir eser tasnif edilmeye layıktır."

İmam Taberani (رحمه الله), Sahabe (رضي الله عنهم)'dan sahih olarak şöyle nakleder:

"Aramızda bir kadına talib olmuş bir adam vardı. Sözü geçen kadının ismi Ummu Kays idi. Ummu Kays, hicret etmediği sürece adamla evlenmek istemedi. Bunun üzerine adam da hicret etti ve o kadın ile evlendi. Biz de o kişiye Ummu Kays'ın muhaciri diyorduk."[7]

Şöyle ki Mekke'den bir şahıs Medine'de ikamet eden Ummu Kays adında bir kadın ile evlenmek için yola çıkar. Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم) ve Ebu Bekir (رضي الله عنه) ile bu şahsın yolları aynıdır, fakat niyetleri farklıdır.

Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم) ve Ebu Bekir (رضي الله عنه) Allah (سبحانه وتعالى) için hicret ederken bu adam bir kadın için hicret eder. Bilâhare bu adama: "Ummu Kays'ın muhaciri" denilecektir. Yani Allah ve Resûlu'nun muhaciri değil, Ummu Kays'ın muhaciri.

[7] İbn Hacer el-Askalani (رحمه الله) şöyle demiştir: "Bu, Buhari ve Muslim'in şartına göre isnadı sahih olan bir rivayettir."

Yukarıdaki hadise binaen tüm ibadetlerin temelini niyetleri oluşturur, ve bu temelin ikinci rüknü de Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in Sünnet'ine muvafık olmasıdır. Hafız el-Hikemi (رحمه الله) , "Sorular ve Cevaplar ile İslam Akidesi" isimli eserinde şöyle demiştir:

"İbadetin kabul olunması için belli bir şart var mıdır?

Yapılan bir ibadetin kabul edilebilmesi için şu iki şarta uygun olması gerekir: Niyetin Allah (سبحانه وتعالى)'a has kılınması ve Allah (عز وجل)'nin emrettiği Şeriat'a uygun olması.

Niyetin Allah (سبحانه وتعالى)'a has kılınması ne demektir?

Niyetin Allah'a has kılınması: Kulun, bütün gizli ve aşikar söz ve fiillerin de Allah (سبحانه وتعالى)'nın rızasını gözetmesidir. Allah (عز وجل) şöyle buyurmuştur:

"Halbuki onlara, dini yalnız O'na has kılarak ve hanifler olarak Allah'a ibadet etmeleri emrolundu."[8]

Niyetin, Allah (عز وجل)'nin emrettiği şeriata uygun olması ne demektir?

Niyetin, Allah (سبحانه وتعالى)'nın, Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'e Kur'an ve Sünnet olarak indirdiğine uygun olarak yapılmasıdır. Kişinin niyeti ne kadar halis olursa olsun

[8] Beyyine Suresi, 5. ayet

yaptığı amel mutlaka Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in getirdiği ölçü üzerine olmasıdır.

Nitekim, Aişe (رضي الله عنها) , Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in şöyle buyurduğunu nakleder:

"Kim, bizim bu işimizde, içinde kendisinden olmayan bir şeyi ihdas ederse, o reddolunmuştur."[9]" Hafız el-Hikemi'nin sözü burada bitti.

Yine Selef'ten Fudayl bin İyaz (رحمه الله) , Allah (سبحانه وتعالى) 'nın: **"Sizden daha güzel amel işleyenleri imtihan etmek için..."**[10] ayeti hakkında: "Daha halis ve daha doğru amel etmek için..." diye açıklamıştır. Bunun üzerine: "Ey Eba Ali! 'Daha halis ve daha doğru amel etmek için...' ne demektir?" diye sordular. O da: "Şübhesiz amel halis olup doğru olmazsa kabul edilmez. Amel doğru olup halis olmazsa yine kabul edilmez.

Ancak her ikisini de (yani halis ve doğru olmasını) bulundurursa başka! Nitekim halis olması Allah (سبحانه وتعالى) içindir. Doğru olması da Sünnet üzere olmasıdır." demiştir.[11]

---

[9] Sahih bir hadistir. Muslim tahric etmiştir

[10] Mülk Suresi, 2. ayet

[11] Bknz.: Er-Reddu al'el-Bekri, 257.-258. sayfalar, Şeyhulİslam İbn Teymiyye

NAMAZ HOCASI KİTAPLARININ BİD'ATI

Bugün namaz kılmayı öğrenmek isteyen bir müslüman, bir çok "Namaz Hocası" kitaplarına baktığında şuna rastlayacaktır: "Namazda niyyet farzdır. Çünkü ameller niyyetlere göredir. Namaz kılmak isteyen şöyle der: Niyyet ettim Allah rızası falanca namazın farzını veya sünnetini kılmaya..."

Bu çirkin bir bid'attır. Bu, İslam'ın genel bir kaidesini alıp bir bid'atı meşrulaştırma çabasıdır. Şöyle ki Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم) Medine'ye hicret ederken: "Niyyet ettim Allah rızası için Medine'ye hicret etmeye." dememiştir. Bu bid'ata delil getirilen hadis, aslında kendi aleyhlerinedir. Bu namaz hocaları kitaplarında böyle bir bid'atı çıkarmakla Allah (سبحانه وتعالى) katında mes'uldürler.

Bir hadiste şöyle buyrulur:

"Muhakkak ki Allah tüm bid'at sahiblerinin tevbe etmesine, bid'atlarını terkedinceye kadar engel olur."[12]

[12] Hasen Hadis. Taberani tahric etmiştir. Şeyh el-Elbani, Sahihu Terğib ve Terhib'te hadis için: "Hasendir" demiştir.

NİYETİN VASFI

İslam'da niyetin manası kalble bir şeye yönelmektir. İmam Nevevi (رحمه الله) konuyla alakalı şöyle der:

"Niyet: bir şeyi kasdetmek, onu yapmaya karar vermektir."[13]

İmam Nevevi (رحمه الله) yine şöyle demiştir:

"Niyet, kasdetmek demektir. Namaz kılan kişinin, namazın kendisini ve öğle namazı, farz namaz, nafile namaz gibi sıfatları ile ilgili olarak yapması gerekli olan hususları zihninde hazırlayıp bu bilgiler ile birlikte iftitah tekbirine yakın olarak namaza yönelmesidir."[14]

Allame İbn Kayyim el-Cevziyye (رحمه الله) meseleyle alakalı olarak şöyle der:

"Niyet, bir şeye kasdetme ve karar vermektir. Niyetin yeri kalptir. Lisan ile asla ilişkisi yoktur. Niyet hakkında, Allah Resulu (صلى الله عليه وسلم)'den ve Sahabe (رضي الله عنهم) 'dan niyetin lisanen söylendiğine dair bir rivayet yoktur.

[13] Bknz.: Feyz'ul-Kadir, 1/30. sayfa

[14] Bunu Şeyh el-Elbani, 'Sifat'us-Salat'un-Nebi'de 'Ravzat'ut-Talibin'den nakletmiştir.

Taharet ve namazın başlangıcında sonradan uydurulan niyet şekilleri, vesvese sahiblerine şeytanın telkin ettiği bir zorluktur.

O gibi sözlerle şeytan onları orada bekletiyor ve onlara azab ediyor. Niyeti düzeltmek için onları uğraştırıyor. Namazla hiçbir ilişkisi olmadığı halde onu sözle söylemek için kendini zorluyor. Görürsün ki bazıları niyeti tekrar edip durmaktadır."[15]

Bu vesvesenin nereden kaynaklandığını Ebu'l-Ferec İbn Cevzi (رحمه الله) şöyle açıklamıştır:

"Namazın niyetinde vesveseye kapılmak akli bir noksanlıktan veya Şeriat'ı bilmemektendir. Vesvese salt cehaletten kaynaklanır. Vesveseli kimsenin öğle, öğle namazı eda mı kaza mı edeceğini, farz mı nafile mi kılacağını lafız ve kalbiyle birlikte söylemesi muhaldir ve işi zora sürmektir."[16]

Yine İbn Kayyim el-Cevziyye (رحمه الله), alanında bir benzeri olmayan meşhur eseri Zad'ul-Mead'ta niyetle alakalı olarak şöyle der:

"[Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)] Namaza kalktığında **'Allahu Ekber'**[17] derdi. Bundan önce hiçbir şey

[15] Bknz.: "Şeytan'ın Hileleri-İnsanların Kurtuluş Yolları"
[16] Bknz.: "İblis'in Hileleri"
[17] Muslim ve İbn Mace tahric etmiştir

söylemez, niyeti asla diliyle telaffuz etmezdi. 'Allah rızası için falan vaktin dört rekat farzını kıbleye yönelik olarak bana uyan cemaata kıldırmaya yahut uydum hazır olan imama' demediği gibi 'eda olarak', 'kaza olarak' ve 'vaktin farzını kılıyorum' sözlerini de söylemezdi.

Bu on bid'atın hiçbir kelimesini, ister sahih, ister zayıf, ister müsned, ister mürsel bir senedle olsun Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'den hiç kimse nakletmemiştir. Hatta onun ashabından her hangi birinin bunlardan birini söylediği bile nakledilmemiş, ne tabiin, ne de dört imam bunları hoş görmüştür." İbn Kayyim'in sözü burada bitti

İbn Kayyim el-Cevziyye'nin hocası Şeyhulİslam İbn Teymiyye (رحمه الله) bir fetvasında niyetle alakalı olarak şöyle demiştir:

"İslam alimlerinin icmasına göre abdest, gusül, teyemmüm, namaz, hac, tevbe ve diğer ibadetler için niyet dille telaffuz edilmez. (Niyetin) sadece kalple yapılması gerekir. Niyeti dille yapmak sonradan uydurulmuş bir şeydir. Böyle bir şey Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'den ve Ashab (رضي الله عنهم) 'dan nakledilmemiştir. Her şeye rağmen ümmet günümüzde bu çirkin bid'atla yüzyüze gelmiştir."[18]

[18] Bknz.: Mecmu'ul-Fetava, 22/140-141.sayfalar

ŞEYHULİSLAM MUHAMMED BİN ABDULVEHHAB (رحمه الله)'A[19] GÖRE NİYYET

Şeyhulİslam Muhammed bin AbdulVehhab (رحمه الله) "Namaza Gidiş" ismiyle kaleme almış olduğu risalesinde şöyle nakletmektedir:

İmam Ahmed [ibn Hanbel (رحمه الله)]'a[20] şöyle sual edilmiştir:

"İftitah tekbirinden sonra bir şey okuyor musunuz?"

---

[19] "Günümüzde Şeyh Muhammed bin AbdulVehhab (رحمه الله)'ın Selefi Davet'ini bazı bid'atçı çevreler sürekli gündemde tutup kötülemektedir. Bunun sebebi de Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in davet ettiği gerçek İslam olan Selefi Davet'i iptal edip yerine bid'atın, hurafelerin ve şirkin cirit attığı batıl olan bir dini insanlara sunmak istemeleridir." Bknz.: Yayınlarımızdan "Tevhid İmamı Muhammed bin AbdulVehhab, Hayatı, Daveti Ve Hakkında Yapılan İftiralar" veya "Muhammed bin AbdulVehhab'ın Selef Akidesi"

[20] Selef'ten Ebu Hatim er-Razi (رحمه الله) şöyle demişitir: "Kim Ahmed bin Hanbel (رحمه الله)'ı seviyorsa, bilinsin ki o Sünnet'i seviyordur."

Derim ki: "Kim Ahmed bin Hanbel (رحمه الله)'a buğzediyorsa, o Sünnet düşmanı biridir. Memleketimizde Ahmed bin Hanbel (رحمه الله)'a düşmanlık yapanlar ancak Sünnet'e düşman olduklarından dolayı ona düşmanlık yapmaktadırlar. Bunlar seni Selef'in yolundan şaşırtmasın!"[Ebu Umeyr'in notu]

O (رحمه الله) da şöyle demiştir:

"Hayır. Zira okunduğuna dair Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'den ve Ashab'ı (رضي الله عنهم)'dan birşey naklolunmamıştır"[21]

[21] Bknz.: "Namaza Gidiş", 1. sayfa

MUASIR SELEFİ ALİMLERİN BEYÂNÂTI

Aynı meselede muasır alimler, Selef'lerinin yolunu takib ederek şöyle demişlerdir:

Şeyh Muhammed Nasıruddin el-Elbani (رحمه الله), Sıfatu Salat'in-Nebi'de Allah Resulu (صلى الله عليه وسلم)'in namaza kalktığında **'Allahu Ekber'** dediğini kaydettikten sonra hadisin dipnotunda şöyle demiştir:

"Hadiste kişinin namaza başlarken 'namaz kılmaya niyet ettim' gibi ifadelerle başlamamasına işaret vardır. Hatta bu, ittifakla bid'attır. Ancak bid'atı hasene mi (güzel bid'at), bid'atı seyyie mi (kötü bid'at) olduğunda ihtilaf vardır. Biz deriz ki Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in **'Her bid'at sapıklıktır, her sapıklık da ateştedir.'**[22] hadisinin umumi manası dikkate alınırsa, ibadetlerdeki bütün bid'atlar sapıklıktır."[23]

Binaenaleyh tüm bid'atlar cehennemde olduğu için, kitaplarında bu tür bid'atları gündemde tutmak sûretiyle bu 'Namaz Hocaları' ateşin kenarında dolaşmaktadırlar.

---

[22] Sahih hadistir, Nesai

[23] 'Peygamberimiz (صلى الله عليه وسلم)'in Namaz Kılma Şekli' ismiyle Türkçe çeşitli baskıları yapılmıştır. Net ortamında da mevcudtur.

Hâlâ 'Tam Namaz Hocası', 'Resimli Namaz Hocası' gibi isimlerle yeni yeni kitaplar neşredilmekte ve bu bid'at ihya edilmekte…

Konumuza dönecek olursak, yine muasır alimlerden Şeyh AbdulAziz bin AbdUllah bin Baz (رحمه الله) şöyle demiştir:

"Niyyeti dille yapmak bir bid'attır. Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in Sünnet'i niyyetin kalb ile yapılması gerektiğini işaret eder."[24]

Başka bir eserinde Şeyh (رحمه الله)'a şöyle sorulur:

"Bir çok insanın namaza başlarken sözlü olarak niyyet ettiklerini duyuyoruz. Bunun hükmü nedir? Bu şekilde niyyet etmenin aslı var mıdır?"

Cevab: "Dil ile sözlü olarak niyet etmenin dinde aslı yoktur. Ne Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم) ne de sahabe (رضي الله عنهم)'dan, namaza başlarken dilleri ile niyyet ettikleri görülmüştür. Niyyetin yeri kalptir."[25]

Son olarak Ahmed Ferid "El-Bahr'ul-Raik" isimli kitabında şöyle demiştir:

[24] Bknz.: El-Fetava 1/237. sayfa

[25] Bknz.: "İslam'ın Beş Şartıyla İlgili Mühim Fetvalar" (Türkçe olarak bir kaç kez muhtelif yayınevleri tarafından basılmıştır)

"Niyetin manası kesinlikle dil ile 'neveytu' (yani niyet ettim) demek değildir, bilakis kişiyi Allah (سبحانه وتعالى) 'ya bir çıkar yol bulmak için yönlendirmektir. Bu da duruma göre kolay, bazen zor ve hatta imkansız olabilir. Kim ki, kalbini genellikle dini şeylerle meşgul ederse, hayırlı işlerde çoğunlukla niyyet etmesi kolay olur. Zira böyle bir kişinin kalbi, asıl olarak hayra meyillidir…"

SONUÇ

Buraya kadar, başta Selef alimleri olmak üzere İslam tarihindeki ve günümüzdeki alimlerin sözlerini zikrettik. Görüldüğü gibi ümmetin alimleri, görüş birliğiyle niyeti dil ile söylemenin çirkin bir bid'at olduğunu vurgulamışlardır ve buraya sığdıramadığımız daha nice alim de hep bu düşünce doğrultusundadır.

Allah (سبحانه وتعالى)'dan temennimiz, bu namaz hocalarının bu bid'atı yaymaktan vazgeçmeleri ve ümmete Kur'an, Sünnet ve Salih Selef'imizin Menheci ışığında faydalı eserler te'lif etmeleridir.

Ve duamızın ahiri: Hamd alemlerin rabbi olan Allah'adır.

-

Selef'ten Fudayl bin İyaz (رحمه الله) , Allah (سبحانه وتعالى)'nın: **"Sizden daha güzel amel işleyenleri imtihan etmek için..."** (Mülk Suresi, 2. ayet) ayeti hakkında: "Daha halis ve daha doğru amel etmek için..." diye açıklamıştır. Bunun üzerine: "Ey Eba Ali! 'Daha halis ve daha doğru amel etmek için...' ne demektir?" diye sordular. O da: "Şübhesiz amel halis olup doğru olmazsa kabul edilmez. Amel doğru olup halis olmazsa yine kabul edilmez.

Ancak her ikisini de (yani halis ve doğru olmasını) bulundurursa başka! Nitekim halis olması Allah (سبحانه وتعالى) içindir. Doğru olması da Sünnet üzere olmasıdır." demiştir.

Er-Reddu al'el-Bekri, s.: 257-258, Şeyhulİslam İbn Teymiyye